

“Det var, hvad vi ikke valgte at bringe”

Om fravalg af ideer til potentielle nyhedshistorier

Af Gitte Gravengaard

Hver eneste dag finder en række hændelser sted – i Danmark og i verden omkring os. Kun en del af disse hændelser får journalister kendskab til, og kun meget få af disse kendte hændelser bliver til egentlige nyhedshistorier i medierne. Det er et grundvilkår for journalister, at de hver dag må vælge mellem alle de ideer til potentielle historier, de har kendskab til denne dag. Fravalget af nogle historie-ideer er betingelsen for tilvalget af andre historie-ideer. Journalisterne er dybt involverede i denne fravalgsproces, og det er netop deres rolle heri, denne artikel handler om, idet den beskriver processer og rutiner i nyhedsarbejdet på et mikroniveau.

Den vigtige mediedagsorden

Forsamlingshuset og den politiske debat her hører fortiden til, og medierne har inddraget rollen som arena for den offentlige debat. Det offentlige rum i dag er medierne (Hjarvard 1995; Nielsen 2000). Derfor bliver det uhyre vigtigt for politikere at få en plads på mediernes dagsorden. For det første giver det politikere adgang til den offentlige dagsorden, hvor de har mulighed for at være synlige og præge den offentlige debat – og hvor en imageopbyggende adfærd øger sandsynligheden for popularitet og genvalg. For det andet giver en plads på mediedagsordenen politikere mulighed for autokommunikation tilbage til det politiske miljø og dermed mulighed for at præge den politiske dagsorden.

Agenda setting-forskningen (Dearing & Rogers 1996; McCombs 2004) har påvist, at der ofte er meget klare sammenhænge mellem de debatsager, der optræder på de tre dagsordener: den offentlige dagsorden (det, befolkningen er optaget af), mediernes dagsorden (de sager, som medierne omtaler) og den politiske dagsorden (de sager, som diskuteres blandt politikere). Ofte har forskerne påvist, at mediernes dagsorden i høj grad påvirker, hvilke debatsager der findes på de to andre dagsordener. Mediedagsordenen kan i høj grad påvirke, hvilke emner

befolkningen generelt finder vigtige. Og samtidig kan mediernes konkrete vinkling og framing også få indflydelse på den måde, borgerne tænker om en konkret problemstilling (Tuchmann 1978; Ghanem 1997; Hjarvard 2001). Fordi mediedagsordenen – og dermed specielt nyhedsmedierne – således spiller en afgørende rolle for, hvilke debatsager der optræder på den offentlige og den politiske dagsorden, bliver det yderst relevant at udforske, hvordan denne mediedagsorden konstrueres.

“In a world where media set the public agenda and drive the dialogue those things media ignore may as well not exist.”

Pitts 2001, her efter McCombs 2004:117

Agenda setting-teori betragter journalisterne som vigtige gatekeepere, og til denne rolle hører ofte magt til at vælge en given historie-ide til eller fra. Journalisterne er naturligvis ikke de eneste, der konstruerer og selekterer blandt historie-ideer og dermed bærer ansvaret for mediedagsordenen. Disse funktioner varetages i større eller mindre grad af alle, der er ansat som skrivende, redigerende og ledende personale i en medieorganisation. Når fokus i denne artikel alligevel lægges på journalisten, er det, fordi han er en meget vigtig medkonstruktør af mediedagsordenen og dermed en vigtig del af

den dagsordensættende proces. Derudover er det typisk journalisten, som en politiker eller en spindoktor kontakter, når han eller hun ønsker at få en given sag på mediedagsordenen. Også derfor bliver det relevant at fokusere netop på journalisters praksis – på hvordan de vælger mellem konkrete historie-ideer.

I relation til dette temanummers overordnede emne – politikeres medierede selvfremsstilling – er fokus i denne artikel på medieringen. Formålet er således at bidrage med ny viden om konstruktionen af mediedagsordenen – specielt viden om journalisters konstruktion og selektion af historier til denne dagsorden. Fokus er rettet mod de ideer til potentielle nyhedshistorier, som af forskellige grunde bliver fravalgt og dermed ikke kommer på mediedagsordenen, og mod hvordan disse fravalg foretages. Praksisbeskrivelsen udsiger således noget om nogle af de vilkår, politikere og andre, som ønsker at få en given sag på mediedagsordenen, må forholde sig til, når de er i kontakt med nyhedsmedier og journalister – nemlig den rutinerede journalistiske hverdagspraksis.

Fravalg og ekspert-praksis i fokus

Overordnet gælder det, at fravalg er en betingelse for tilvalg. Det er ikke muligt for journalisterne at skrive alle de historier, de kunne have lyst til at skrive. Typisk har journalister, redaktører og også medieforskere fokus på de historier, journalister og andre vælger til, og som således bringes i avisen eller på tv (fx Hjarvard 1999; Schultz 2005). Derfor ved vi ikke meget om journalisters fravalg – om hvilke typer af fravalg man kan tale om, om hvordan disse fravalg helt konkret kan foregå, og om hvad der kan ske, efter et fravalg er foretaget. Det afgørende i denne artikel er dog ikke, *at* fravalg finder sted, men i stedet den minutøse beskrivelse af, *hvordan* disse fravalg finder sted i praksis helt ned på mikroniveau.

Udgangspunktet for beskrivelsen af journalistisk praksis er dels Giddens' (1984) teori om, at rutinerede handlinger styres af den kyndige aktørs praktiske bevidsthed, og dels hverdagssociologernes understregning af, at hverdagen ofte er upåagtet og består af taget for givet-viden (Schutz 1975; Jacobsen & Kristiansen 2005; Zahavi & Overgaard 2005). Derudover tages afsæt i professionsforskningens teorier om, hvordan en del af professionelle

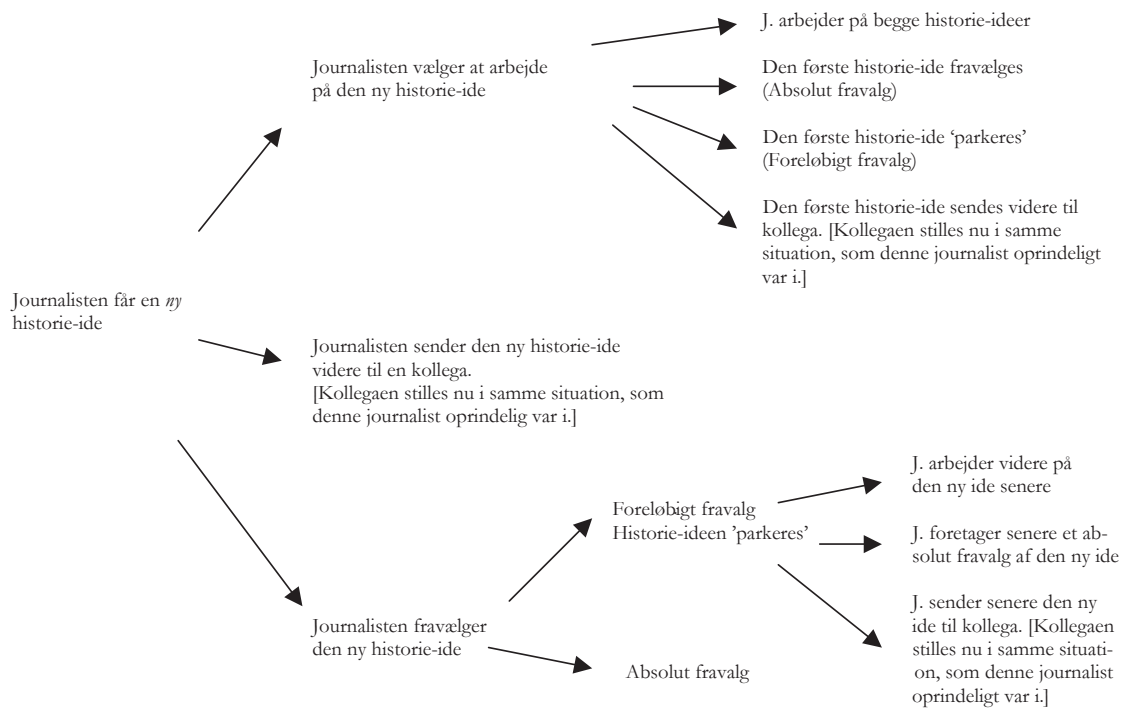
praktikeres viden er indeholdt i praktiske handlinger, og at det derfor er svært for praktikerne at eksplicite det, man "bare gør". Den professionelle praktiker er en ekspert, som intuitivt trækker på sin ekspertviden – ligesom når man går, så 'gør han det bare' (Dreyfus & Dreyfus 1986, 1991). Eksperten overvejer ikke hele tiden alle de potentielle handlemuligheder i en given situation. Han reagerer, som erfaringen har lært ham er hensigtsmæssigt. Dette sker ofte intuitivt, automatisk og naturligt. En del af den professionelle praktikers viden er indbygget i de rutinerede handlemønstre, og derfor afslører praktikerens handlinger ofte en viden, der ligger ud over den, de kan artikulere (Schön 2001 [1983]:53).

For at få adgang til at observere praksis og dermed få et indblik i en ikke-italet del af den rutinerede journalistiske hverdagspraksis har jeg foretaget fire ugers feltarbejde¹ (Kristiansen & Krogstrup 2004), hvor jeg opholdt mig på en indlandsredaktion på en af de store danske morgenaviser. Feltarbejdet blev senere fulgt op af en interviewundersøgelse (Kvale 1997), og det er forsknings-resultaterne fra disse to undersøgelser, som danner udgangspunkt for de følgende praksisbeskrivelser.

Fokus i disse undersøgelser er den rutinerede hverdagspraksis blandt journalister på de tre store danske omnibus-morgenaviser *Politiken*, *Jyllands-Posten* og *Berlingske Tidende*. Baggrunden for dette valg er Anker Brink Lunds (2000) *Projekt Nyhedsugen*, som viste, at det er dagbladene, der leverer flest nye historier til nyhedsstrømmen.² Avisjournalister er således oftest det første led i den journalistiske fødekæde og har dermed den største indflydelse på, hvilke historier der findes på mediedagsordenen.

Når journalisten får en ny historie-ide

Når en politiker eller spindoktor henvender sig til en journalist med en historie-ide, har journalisten typisk hver dag allerede kendskab til historie-ideer, som kan blive til nyhedshistorier i avisen. Mange af journalisterne beskrev i de to kvalitative undersøgelser, hvordan de følte, at de altid havde mange historie-ideer, og at mange af disse ideer aldrig blev til noget, fordi det ikke var muligt at nå at skrive dem alle. En journalist estimerede under feltarbejdet, at 80 pct. af hans ideer aldrig blev til noget, og i interviewundersøgelsen forklarede en

Figur 1: Når journalisten får en ny historie-ide

anden journalist: “Vi plejer altid på kontoret, min kollega og jeg, at synge et gammelt nummer fra Procol Harum, som hedder “Too many women and not enough wine”. For os er det: “Too many stories and not enough time”. Sådan er det bare. Altså der er aldrig mangel på historier. Der er altid mangel på tid”.

En af konsekvenserne af dette forhold er, at journalisten oftest allerede arbejder på en historie-ide på et eller andet niveau, når han får en ny ide til en potentiel historie. At “arbejde på” en ide til en historie kan være alt lige fra at overveje en ide til faktisk at være i gang med at skrive en konkret artikel. Det er naturligvis meget forskelligt, hvor god, væsentlig og vigtig journalisten betragter denne “første” historie-ide, som han arbejder på i forvejen, og derfor er det forskelligt, hvor let det er for en nytilkommen ide at blive betragtet som vigtigere end den første. Når man som udefrakommende forsker betragter journalisternes arbejdsform, giver det reelt liv til den slidte kliché om at have mange bolde i luften på én gang. Dette er den mest ramrende beskrivelse af journalisternes hverdag.

Ved hjælp af nedenstående figur søger jeg at skabe et overblik over, hvad der kan ske, når journalisten får en ide til en ny potentiel historie, og hvilke beslutninger journalisten kan tage vedrørende den ny ide. De fravalg, som journalisten pålægges af en redaktør eller af andre ledende medarbejdere, er ikke medtaget. Fokus her er således udelukkende på den enkelte journalist. Figuren viser heller ikke noget om, hvorvidt denne historie bliver skrevet i avisen.³ Den gengiver en beslutningsproces, som kan finde sted hos den enkelte journalist mange gange i løbet af en arbejdsdag. Hver gang en journalist får en ny ide, må han således foretage en af beslutningerne i skemaet nedenfor. Men som Dreyfus & Dreyfus (1986, 1991) påpeger, er der ikke tale om, at journalisterne bevidst overvejer alle de handlemuligheder, han har. I stedet vælger han intuitivt den handlemulighed, han baseret på eksperterfaring og -viden finder bedst egnet.

Figuren er et procesdiagram. Den er opbygget således, at de horisontale linjer angiver en tidslig rækkefølge, hvor det, der står længst til venstre, sker først, og det, der står længst til højre, sker sidst.

Som nævnt arbejder journalisterne meget ofte allerede på et eller andet niveau med en ide til en historie, når de får en ny ide til en mulig historie. Derfor er dette indlemmet som præmis i skemaet. Udtrykket "den første historie" refererer til den mere eller mindre færdige historie-ide, journalisten arbejder på i forvejen.

Når en journalist får en ny ide til en potentiel historie, kan han reagere på tre forskellige måder: Journalisten kan vælge at arbejde videre med den ny ide. Han kan sende ideen videre til en kollega, eller han kan fravælge at arbejde på den ny ide – og foretage enten et absolut eller et foreløbigt fravalg.

Historie-ide, fravalg, ny historie-ide, fravalg ...

De processer, som er skitseret i figur 1, kunne gentage sig flere gange i løbet af en dag. Det følgende eksempel viser, hvordan fravalgsprocesserne finder sted i praksis, men også hvordan ideudvikling ofte ikke er én beslutning, men derimod en yderst komplekse proces bestående af konstruktion og selektion vævet tæt sammen.

En journalist beskrev en historie-ide, han overvejede at gå i gang med at researche. Journalisten kunne tænke sig at undersøge fædres rettigheder ved skilsmisssager. Baggrunden var, at han havde en fornemmelse af, at mødres incestanklager rettet mod fædre var i stigning i disse sager. Fire dage efter vores samtale om denne historie-ide havde en far købt en hel sides annonceplads i *B.T.* for at fortælle om sin skilsmisssag, som bl.a. havde involveret incestanklager. Artiklen fungerede som trigger event (Dearing & Rogers 1996) for journalisten, og han besluttede at begynde at researche dette emne. Han ønskede imidlertid ikke at følge op på historien fra *B.T.*, fordi han ikke ønskede kun at referere den ene part i den givne sag. Dette var den første historie-ide, han fravalgte.

Journalistens næste historie-ide om emnet var at skrive en historie om, at antallet af incestanklager mod fædre i skilsmisssager var i stigning. Han kontaktede derfor Foreningen Far, som mente at kunne se en stigning i antallet af disse sager, men da tre statsamter efterfølgende ikke var i besiddelse af faktiske tal til at bakke fornemmelsen op, blev historie-ideen fravalgt pga. manglende dokumentation.

Efterfølgende udviklede journalisten en historie-ide omhandlende udviklingen i antallet af retssager vedrørende forældremyndighed, når forældre

skulle skilles. Tal, som han forventede var steget. Efter en kort research viste det sig, at gratisavisen *Urban* allerede havde skrevet denne historie, og derfor fravalgte journalisten også denne historie-ide. "Det er en typisk udvikling for en historie. Nu må vi så tilbage og se, om vi kan finde en lidt anden vinkel og måske køre lidt på omkring incest og finde noget der", forklarede han, og udviklede derpå endnu en historie-ide om emnet. Han vendte nu fokus fra tal til tilfælde og skrev en artikel til avisen næste dag om fædre, der var blevet frifundet for incestanklager af politiet, men alligevel følte, at de var blevet dømt af statsamtet, fordi de stadig ikke fik lov at være sammen med deres barn. På statsamtet var forklaringen, at relationen mellem forældrene var blevet for belastet, og at man ville skåne barnet ved at lade moderen beholde forældremyndigheden over det.

De forskellige historie-ideer i dette eksempel er knyttet til det samme emne., og efter en længere konstruktions- og selektionsproces får han skabt en historie-ide, der kan defineres som "en god historie" – og ideen bliver til en artikel i avisen.

Når der er mange ideer at vælge imellem

Tilvalget af en ny ide kan få forskellige konsekvenser for den historie, som journalisten arbejder på i forvejen. Journalisten kan vælge at fastholde arbejdet med den historie, han er i gang med, og samtidig begynde at researche den ny ide. Meget ofte arbejder journalisterne på flere historier samtidig. Hvis journalisten fravælger den historie, han i forvejen arbejder med, kan fravalget af den første historie være et absolut fravalg, som betyder, at journalisten aldrig får skrevet denne første historie. Eller det kan være et midlertidigt fravalg, hvor den historie, han allerede arbejder på, bliver "parke-ret". Endelig kan tilvalget af den ny ide også betyde, at journalisten sender den historie, han arbejder på i forvejen, videre til en kollega på avisen – for så selv at koncentrere sig om at arbejde videre med den ny ide.

I det følgende eksempel demonstreres, hvordan journalisten ofte havde kendskab til en række historie-ideer på én gang og følgelig måtte vælge mellem disse. Eksemplet skal samtidig tjene til at illustrere, hvor komplekse journalisternes arbejdsdage kunne være.

En journalist skrev nogle dage før mit interview

med ham en historie om, at frit skolevalg betød, at der kom flere skoler med overvægt af indvandrerbørn. I løbet af researchen til denne historie fik journalisten tre andre historie-ideer, som han foreløbigt fravalgte at skrive om, dvs. han parerede dem. Alle tre historie-ideer fravalgte han at skrive, fordi han mente, at hovedhistorien om det frie skolevalg vedblev at være den væsentligste.

De tre foreløbigt fravalgte historie-ideer var: 1) At nogle bestemte privatskoler angiveligt snød med antallet af indskrevne elever. 2) At der i en navngivne kommune fandtes en rapport, der undersøgte forholdet mellem antallet af indvandrerbørn i en skoleklasse og klassens generelle faglige kunnen. 3) At det kunne være interessant at undersøge, om de skoler, som havde en overvægt af indvandrelever i klasserne, også havde en overvægt af indvandrerforældre i skolebestyrelsen, eller om der var tale om en skæv fordeling.

I første omgang fravalgte journalisten disse tre historie-ideer, fordi han ønskede at fokusere på frit skolevalg-historien, fordi den var "den væsentligste". Journalisten mente ikke, at de tre fravalgte historie-ideer ikke var gode historier, faktisk kunne han have lyst til at skrive om dem alle sammen, men han vurderede altså, at frit skolevalgs-historien var den væsentligste. Man kunne nu forestille sig, at journalisten ville skrive én af de tre parkerede historie-ideer, når han kom på arbejde dagen efter, han havde skrevet frit skolevalg-historien, men på hans skrivebord "lå endnu to historier og ventede". Og også disse to historier valgte han at prioritere højere end de tre nye historie-ideer, fordi de to var "væsentligere (...) og bare skal være færdige". De to historier, journalisten valgte at skrive, var to interview, han havde lavet i den foregående uge. Et interview var med Tariq Ramadan, og et interview var med Hirsi Ali. Disse to interview mente journalisten var væsentligere end de tre parkerede historier – og derfor skrev han heller ikke nogen af de tre parkerede historier den dag.

Journalisten forklarede: "Tariq Ramadan er professor ved Oxford Universitetet og er den nulevende muslimske tænker, der i størst grad har beskæftiget sig med, hvordan skal de 15 mio. muslimer, som lever i Vesteuropa i dag, finde ud af at leve et liv, så at de er kompatible med Vesten? Og hvordan skal Vesten tage imod disse 15 mio. muslimer (...) så Vesten er kompatibel med Islam, så vi undgår alt det, der fylder forsiden i avisen: terror i London, terror i Madrid (...). Derfor er den historie

– det interview, hvor han har et bud på, hvad man skal gøre ved det, meget, meget vigtig. På samme måde det interview med Hirsi Ali. Hun stiller sig frem og siger, hvordan hun mener, at det europæiske kontinent skal angribe Islam. Hvad man skal acceptere og ikke acceptere, og hvordan hun ser på kvindens rolle (...). Det er væsentligere at komme med et bud på, hvordan de vestlige værdier og Islam kan leve side om side, end det er at afsløre, at ti familier har snydt ved at melde deres barn ind på en friskole og så melde det ud igen. Bare for at sikre, at friskolen kunne få statsmidler".

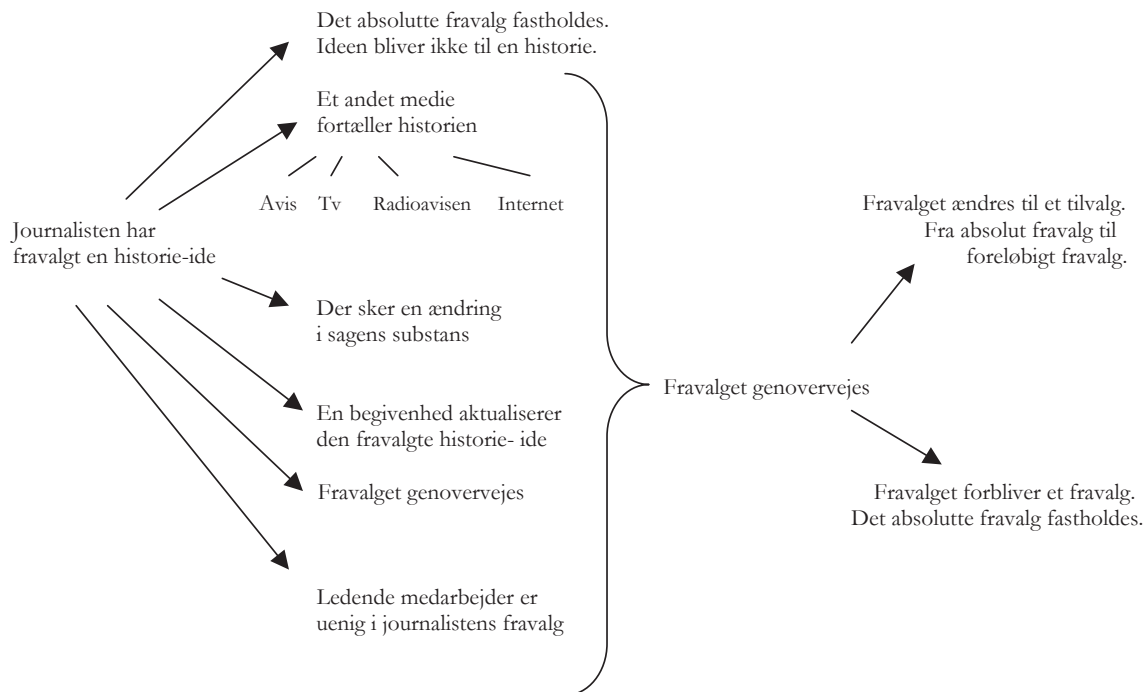
Ud over de tre parkerede historie-ideer fravalgte journalisten yderligere en ide til fordel for disse to interview. Han havde således fået et tip om, at det gav store problemer for socialrådgivere, når de skulle inddele ledige i matchgrupper. Om den potentielle historie forklarede journalisten: "Det synes jeg da er enormt interessant, men jeg kan se, at det er udelukket i denne her uge. Fordi der er de der store interview, der skal laves, og det tager en hulens tid. Så den er parkeret til næste mandag, hvor jeg så har aftalt, at der skal jeg prøve at tage et møde med ham [kilden]". Denne sidstnævnte historie-ide blev ikke af journalisten kategoriseret som vigtigere end de to beskrevne interview, men den blev tydeligt betragtet som væsentligere end de tre historie-ideer, journalisten parkerede dagen i forvejen.

De tre historie-ideer, som journalisten udviklede under researchen til frit skolevalgs-historien, blev alle fravalgt af journalisten eller sendt videre til en kollega. Eksemplet viser, hvor mange historie-ideer journalisterne kan have "i luften" samtidig, og hvordan journalisten hele tiden bliver nødt til at "parkere" historie-ideer. Eksemplet demonstrerer desuden, hvordan historie-ideernes væsentlighed hele tiden i praksis vurderes både i sig selv og i relation til andre ideers væsentlighed. De historie-ideer, journalisten vælger fra i dette eksempel, er ikke "ubrugelige", men der er bare en anden historie-ide, journalisten vurderer er "en spids bedre", og derfor bliver den valgt til i stedet. På en anden dag ville den fravalgte historie-ide måske være kommet i avisen uden problemer.

Når fravalget har fundet sted

Selvom en journalist foretager et fravalg af en historie-ide, er det ikke nødvendigvis ensbetydende med, at journalisten aldrig kommer til at arbejde videre med den pågældende ide og skrive den po-

Figur 2: Journalisten har fravalgt en historie-ide

tentielle nyhedshistorie. Selvom journalisten betragter sit fravalg som et absolut fravalg, kan det nemlig vise sig i realiteten kun blive et foreløbigt fravalg. I det følgende beskriver jeg, hvad der kan ske, efter en journalist har fravalgt en ide til en potentiel historie. Nedenstående figur kan betragtes som en delvis fortsættelse af figur 1. Her beskrives nemlig, hvad der kan ske, når journalisten har foretaget et absolut fravalg – enten af sin “første” ide eller af en nytilkommen ide.

I figuren angiver de horisontale linjer en tidlig relation: Det, der står længst til venstre, skete først, og det, der står længst til højre, skete sidst. De vertikale streger angiver en begrebslig hierarkisering. Den information, som står øverst, er mest overordnet, og den information, som står nederst, er mest konkret.

Når journalisten har foretaget, hvad han mener er et absolut fravalg af en given ide, kan dette fravalg efterfølges af seks forskellige hændelsesforløb. Den første mulighed er, at det absolutte fravalg forbliver et fravalg. Derimod kan de fem andre typer af hændelser efter et fravalg medføre, at fravalget bliver genovervejet. Udfaldet af disse overvejelser kan så være, at fravalget fastholdes, eller at den fra-

valgte ide vælges til, researches og senere skrives som en artikel i avisen, dvs. at det absolutte fravalg ændres til et foreløbigt fravalg.

I disse tilfælde kan det ske, at andre nyhedsmedier omtaler den ide, som en anden journalist har fravalgt få dage forinden. Eksempelvis fortalte en journalist, at han havde fået tilbudt en solohistorie om, at mange kontanthjælpsmodtagere ikke var tilmeldt AF. Journalisten fravalgte denne historie, men dagen efter var historien på forsiden af en af de andre morgenaviser. Dette medførte ikke, at journalisten ændrede sit oprindelige fravalg til et tilvalg. Men i andre tilfælde betød andre mediers omtale af journalistens fravalgte historie-ideer derimod, at man alligevel valgte en given historie-ide til. F.eks. beskrev en journalist en situation, hvor indkøringsvanskeligheder med den nye gymnasie-reform havde fyldt meget på mediedagsordenen, og hun derfor havde fravalgt at skrive yderligere om denne sag: “Det er sådan set blevet skrevet som en meget stor nyhed rigtig mange gange af rigtig mange aviser – slået stort op på forsiden hver gang. Og hvor vi så siger: “Jamen, det har været fremme!””. Men så kom den på forsiden af en avis, og så kom den i Radioavisen, og så var det pludselig en

nyhed, fordi at nu havde det været i Radioavisen, og de havde ikke opdaget de første gange, det blev skrevet. Og så var det en nyhed. (...) Men altså nogle gange så siger vi: Jamen, vi må erkende den virkelighed, vores læsere lever i. De har hørt noget i Radioavisen, og så kan de ikke forstå, at vi ikke har noget om det”. I dette tilfælde betød et andet medies tilvalg således, at denne journalists fravalg blev ændret til et tilvalg.

Der kunne også være sket en udvikling i sagens substans, faktuelle ændringer, som betød, at den sag, som indgik i den historie-ide, journalisten i første omgang havde fravalgt, ikke længere var helt den samme – og en ny vurdering af sagen og mulige historie-ideer måtte til. Hvis den ændring, der var sket i sagens substans, var “for lille” til at blive kategoriseret som væsentlig af journalisten, blev fravalget fastholdt. Blev ændringen i sagens substans derimod betraget som væsentlig af journalisten, kunne fravalget forvandles til et tilvalg. Både i forbindelse med Tønder-sagen om et seksuelt misbrug af en meget ung pige og i sagen om statsminister Anders Fogh Rasmussens tidligere spindoktor Michael Kristiansen og dennes uorden i økonomien beskrev flere journalister, hvordan de i starten havde forholdt sig afventende til disse historier – og derfor fravalgt dem. Da flere oplysninger om sagernes substans senere kom frem, og det viste sig, at omfanget af begge historier var større end først antaget, blev begge historier tilvalgt.

Tredje mulighed var, at en anden hændelse pludselig aktualiserede den fravalgte historie-ide, og at fravalget derfor blev genovervejet. At en hændelse gentog sig eller at der skete noget lignende, kunne betyde, at journalisten, som i første omgang anså det for at være en enkeltstående hændelse, nu måske regnede det som udtryk for en tendens – og igen måtte overveje sit oprindelige fravalg.

Hvis en kilde pludselig accepterede at medvirke i en artikel om et givent emne ved at fortælle sin egen personlige historie, ved at give sit ekspertudsagn, ved at fungere som case eller måske ved at videregive insider-viden eller andet, blev fravalget også genovervejet. Man valgte eksempelvis under feltarbejdet først at arbejde videre med en historie-ide om, at hospitaler generelt sendte mange utrygge patienter hjem om fredagen pga. lav weekendbemanning, da man fik mulighed for at interviewe

en ældre dame, som var blevet udskrevet en fredag og havde følt sig utryk ved denne situation.

Endelig kunne det, at en ledende medarbejder var uenig i det fravalg, journalisten havde foretaget, betyde, at fravalget blev diskuteret og derefter måske ændret. Journalisterne og de ledende medarbejdere var ikke altid enige om, hvilke ideer der skulle vælges henholdsvis til eller fra, og hvis den ledende medarbejder mente, at en fravalgt ide skulle have været valgt til i stedet, medførte dette en diskussion. I nogle tilfælde blev fravalget fastholdt, i andre blev det ændret til tilvalg.

Ekspliteringen af den praktiske viden

I denne artikel har jeg fokuseret på den enkelte journalist og beskrevet en proces, man med rette vil kunne kalde “ideernes døds-cyklus”. Ydermere har jeg beskrevet, hvordan fravalg ikke nødvendigvis forbliver fravalg.

Inddragelsen af professionsforskningen og denne forskningsretnings antagelse om, at det er den faglige viden og den praktiske viden og kunnen, som gør det muligt for den professionelle praktiker at håndtere en konkret praksis (Laursen et al. 2005), har betydet, at jeg har kunnet give meget detaljerede beskrivelser af elementer af journalisternes rutinerede praksis og af deres praktiske viden. Da jeg efter undersøgelsesperioden præsenterede disse analyser for nogle af de involverede journalister, sagde en af dem: “Ja, det er det, vi gør. Det er sådan, det foregår. Men det ville vi ikke kunne have fortalt dig”, og de andre journalister tilsluttede sig dette udsagn. Mine praksisbeskrivelser og skemaerne med handlemuligheder er en italesættelse af den rutinerede praksis og af den ekspertviden om *how to go on*, som de professionelle praktikere besidder og trækker på. At journalisterne kunne genkende sig selv i mine beskrivelser og analyser, betragter jeg som et udtryk for, at denne viden om deres hverdagspraksis var “bekendt”²⁴ – det var, hvad de gjorde hver dag – men den var ikke fuldstændig “erkendt”, fordi en del af deres viden var indlejret i deres handlinger og derfor svær at ekspliterere. For at transformere dele af den praktiske bevidsthed til en diskursiv bevidsthed (Giddens 1984) var det nødvendigt med en kulturel outsider.

Litteratur

- Dearing, James W. & Rogers, Everett M. (1996): *Agenda-Setting*. Sage.
- Dreyfus, Hubert L. & Dreyfus, Stuart E. (1986): *Mind over machine. The power of human intuition and expertise in the era of the computer*. Basil Blackwell.
- Dreyfus, Hubert L. & Dreyfus, Stuart E. (1991): *Intuitiv ekspertise. Den bristede drom om tænkende maskiner*. Munksgaard.
- Eide, Martin (1992): *Nyhetens interesse. Nyhetsjournalistikk mellom tekst og kontekst*. Universitetsforlaget.
- Epstein, Edward Jay (1973): *News from Nowhere. Television and the news*. Ivan R. Dee.
- Giddens, Anthony (1984): *The constitution of society*. University of California Press.
- Ghanem, Salma (1997): “Filling in the Tapestry: The second level and agenda setting”. I: Maxwell McCombs, Donald L. Shaw & Davis Weaver (red.): *Communication and democracy: exploring the intellectual frontiers in agenda-setting theory*. Lawrence Erlbaum Associates, pp. 3-14.
- Gravengaard, Gitte (forthcoming 2008): “En nyhed er en nyhed”. *Et studium i journalistisk praksis og selvforståelse med fokus på fravalg*. Ph.d.-afhandling indleveret 7. april 2008 ved Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet.
- Hallin, Daniel C. & Mancini, Paolo (2004): *Comparing media systems: three models of media and politics*. Cambridge University Press.
- Hjarvard, Stig (2001): “Politik som mediemontage. Om mediernes forandring af den politiske kommunikation”. I: Andersen et al.: *Den demokratiske udfordring*. Hans Reitzels Forlag.
- Hjarvard, Stig (1999): *Tv-nyheder i konkurrence*. Samfundslitteratur.
- Hjarvard, Stig (1997): *Forholdet mellem kvantitative og kvalitative metoder i medieforskningen*. Norsk Medietidsskrift nr. 2.
- Hjarvard, Stig (1995): *Nyhedsmediernes rolle i det politiske demokrati*. Medieudredningen.
- Jacobsen, Michael Hviid & Kristiansen, Søren (red.) (2005): *Hverdagslivet – sociologer om det upåagtede*. Hans Reitzels Forlag.
- Jensen, Klaus Bruhn (2002): *A Handbook of Media and Communication Research*. Routhledge.
- Kvale, Steinar (1997): *Interview. En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. Hans Reitzels Forlag.
- Kristiansen, Søren & Krogstrup, Hanne Kathrine (2004): *Deltagende observation: Introduktion til en samfundsvidenskabelig metode*. Hans Reitzel.
- Lund, Anker Brink (2000): “De journalistiske fødekæder”. I: Anker Brink Lund (red.): *Forst med det sidst. En nyhedsuge i Danmark*. Ajour.
- McCombs, Maxwell (2004): *Setting the agenda. The mass media and public opinion*. Polity.
- Nielsen, Mic Femø (2000): *Under lup i offentligheden – introduktion til public relations*. Samfundslitteratur.
- Schön, Donald A. (2001 [1983]): *Den reflekterende praktiker. Hvordan professionelle tænker, når de arbejder*. Klim.
- Schultz, Ida (2005): *Bag om nyhedskriterierne. En etnografisk feltanalyse af nyhedsværdier i journalistisk praksis*. Roskilde Universitetscenter.
- Schutz, Alfred (1975): *Hverdagslivets Sociologi*. Hans Reitzel.
- Tuchman, Gaye (1978): *Making News. A Study in the Construction of Reality*. The Free Press.
- Zahavi, Dan & Overgaard, Søren (2005): “Fænomenologisk sociologi – hverdagslivets subjekt”. I: Michael Hviid Jacobsen & Søren Kristiansen (red.): *Hverdagslivet – sociologer om det upåagtede*. Hans Reitzels Forlag.
- Zahavi, Dan (2004): *Fænomenologi*. Samfundslitteratur.

Gitte Gravengaard er ph.d. og cand. mag i dansk og kommunikation fra Københavns Universitet. Artiklen tager udgangspunkt i afhandlingen “*En nyhed er en nyhed*”: *Et studium i journalistisk praksis og selvforståelse med fokus på fravalg* som blev forsvaret ved Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet, d. 15. august 2008. Den kan downloades på www.gravengaard.dk

Noter

1. Artiklen er baseret på et ph.d.-forskningsprojekt, hvor feltarbejde indgik som den første delundersøgelse i et undersøgelsesdesign, der også indeholdt en interviewundersøgelse og en spørgeskemaundersøgelse – i den nævnte rækkefølge (Gravengaard 2008). Der var således tale om en kombination af kvalitative og kvantitative dataindsamlingsmetoder (Hjarvard 1997; Jensen 2002).
2. Ca. 88 pct. af nyhedsproduktionen stammer således fra dagbladene, og herunder leverer de landsdækkende dagblade, taget under et, 20 pct. af døgnet nye nyheder. Til sammenligning står tv og radio, under et, kun bag knap 8 pct. af den samlede nyhedsproduktion, og herunder stammer kun 1,5 pct. af døgnet nye nyheder fra de landsdækkende tv-stationer (Lund 2000:145).
3. I figuren anvendes udtrykkene “absolut” og “foreløbigt fravalg”. Et absolut fravalg betyder, at en historie-ide bliver definitivt fravalgt og ikke skrevet i avisen [men var det ikke netop det, figuren ikke skulle/kunne vise noget om, jf. den sætning, noten knytter sig til? TEM]. Et foreløbigt fravalg er de tilfælde, hvor journalisten midlertidigt fravælger en historie-ide, som han forventer at arbejde videre med på et senere tidspunkt.
4. Ifølge Zahavi skelner Hegel mellem det, der er “bekendt”, det aktøren kender og tager for givet, men som ikke er begrebsligt artikuleret, og det, som er “erkendt”, som netop er aktørens verbalt artikulerede viden (Zahavi 2004:44).